

SZERKESZTŐI IRODA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DUA:

Egész évre 16 frt. v 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 hóra 1 frt 50 kr vagy 3 k.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK

Telefon-szám: 9.

POLITIKAI ES TARSADALMI NAPILAP.

Telefon-szám: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy ccentimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyilvántári cikkek:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A szent sir.

Kolozsvár, ápril. 2.

A budapesti kerepesi temetőben egy szent sir domborul, hová áhitattal, a hazaszeretetet rajongásával zárando-kol el a nemzet, a mely nagy halottját messzi idegenből, száműzetésének csendes helyéről haza hozta, hogy poraival nemesebbé tegye az anyaföldet. Szent az a sir nekünk és úgy közelitünk feléje, mint a rajozó mahomedán a mekkai próféta koporsójához. Ez tanulságos nekünk az a sir, mely azt bizonyítja, hogy a nemzet az állammal-kötés nagy munkájában épen a legnagyobb tényezőt: a függetlenséget és önállóságot adta fel.

Egy nagy bizonyosság arra, hogy a magyar állam kormányzatában nincs nemzeti irány, Magyarországnak nincs nemzeti kormánya; a lépten-nyomon hirdetett liberalizmus egy nagy hazugság és minden hatalmi tényező ellenkezésben áll a nemzet érzelmeivel. A hivatalos Magyarország soha sem érez együtt a nemzettel. Nem is ismeri a nemzet örömeit, fájdalmát lelkesedését és gyászát. És valahányszor azt látjuk, hogy a nemzet szabadságát ünnepli, vagy szabadságának mártírjait siratja: felüti a reactio sötét fejét és szuronyaira támaszkodva sérteti a sziv kegyeletet érzületét.

Igy történt most is. A nemzet szive fájdalomtól dobogott meg, midőn azt hallotta, hogy az új Magyarország megteremtője, halálos ágyán fekszik és azt kívánta, hogy a törvényhozás hazát adjon annak, a ki millióknak hazát alkotott.

Megtagadták.

A nemzet azt kívánta, hogy kormánya hivatalosan adja meg a kötelező gyászt az ország halottjának.

Megtagadták.

Azt követelt, hogy fizetett hivatalai és a filléreiből fenntartott közintézetek épületein gyászlobogó lengjen.

Megtagadták.

Ennyisérelem, ennyi insultus után, — kitör a méltatlankodás érzete és keserű kifakadások között a nép, az ifjúság türelmét veszti, — követeléssel áll elő és önkényt végre hajtja azt, mint a hivatalos hatalom megtagad. És milyen parányi, és milyen jogos a kivánsága. Egyetlen gyászlobogó azon nemzeti intézetben, a melynek homlokára van írva „nemzeti színház” és a melynek szívére együtt kell hogy lüktessen a nemzet szívével.

Erre megkezdődik a nép terrorizálása, — megmozdulnak a szuronyok és a hadsereg a rendőrség közreműködésével véres utcái harcot, insceniroz.

Egymást érik a hivatalos rendelkezések, melyek mind arra vannak irányozva, hogy manifestálják a hivatalos Magyarország távol maradását, tartozkodását és külön állását a nemzettől.

Boldog isten milyen és mekkora arczultása ez az alkotmányos institutióknak és milyen szármalmas képe annak a viszonyoknak, a melybe a sokat magasztalt kiegyezés sodorta ezt a szerencsétlen országot?!

Mikor a nemzet hazájának legnagyobb fiát gyászpompával temeti: miniszterei elhuzodnak, képviselőházának elnöke eltávozik a fővárosból, a katonaságot consignálják és felfegyverzik, mert a szabadnak hirdetett nemzettel éreztetni kell minden alkalommal, hogy kormányostól, képviselőháztól együtt csak játékszer az osztrák hatalmi kezében.

Itália népe a magyar és világszabadság harcának nagy bajnokát megsiratja és a halott útját dandalttá teszi. Királya részvétét küldi, hadsere-

ge tiszteleg a gyászmenet előtt és pár órával később a görcei osztrák zsoldos szuronyával hártja vissza a részvét egy szerény koszorúját.

Mennyi tanulság rejlik abban a sirban, hová Kossuth Lajos szent hantait helyezte el siró és gyászoló nemzet?!

Szent az a sir nekünk és legyen megajdva minden göröngye, mely az ő poraival vegyül. Az a rög, mely koporsójára hull a szababeszmekek termény talajára avatja ezt a földet, melynek minden porszeméhez ezer év óta a nemzet könyei és véreséjei tapadnak. Megrendül e sir és mint villám-sugár tör ki belőle Kossuth Lajos lelke mindannyiszor, a hányzor veszély fenyegeti nemzetének szabadságát.

Tied ez a szent sir, ez a becses nemzeti ereklye magyar nemzet. Egyedül a te kegyeled emelte a hantot és egyedül a te könnyeid hulltak göröngyeire. Kormányod, melynek te adod a hatalmat távol maradt innen, hadsereg, a melyet te tartasz fenn, ellenszenvesindulattal viseltetett iránta.

Tied magyar nemzet ennek a sirnak minden fájdalma és minden dicsősége, de tied a tanulság is.

A mártírok sirja egygyel szaporodott, de a szabadság eszméje, mint egy fénys nap, ujlott erővel ragyog fel a gyászba borult nemzet lelkében. Ez a sir legyen nemzeti megváltásodnak keresztfája!

Angol lapok Kossuth haláláról.

(Folytatás)

A „Pall Mall Gazette” megjegyzei: végig kíséri Kossuth fényes pályáját, s a forradalomra vonatkozólag ezt mondja: a magyarok az egész háború alatt dicső hősiességet tanúsítottak katonai vezéreik Görgei, Klapka, Damjanich és Bem alatt, s Budavára visszafoglalása egyike volt a legremekbéli hadi műveleteknek az egész tizenkilencedik században és ha a Kossuth arrogans és alku nem ismerő magaviselete angol politikuskainkat is feltűnő sok szónoki sikereiben való elbizakodottságában, ha ezek meg nem akadályozzák, a magyar csapatok sok fényes győzelmei alapján nagyon tiszteletes engedményeket nyerhetett volna ki a bécsi kormánytól.

A Pall Mall Gazette ebből a hangból kiindulva nagyon sok éles és indulatos megjegyzést tett Kossuth további működésére is.

Ugy tetszik, hogy maga a szerkesztő is észre vette, hogy ennek a kritikának nem most van az ideje, midőn a vádolt magát nem védheti, s a hírlapirodalom sokkal kegyeltesebb munkával van elfoglalva, egy szerkesztő külön cikkben jónak látja így enyhíteni a vezércikk élességén:

„Kossuth halála, kinek bámulatos pályájáról fennebb részletes tudósítást adunk, sok emléket vissza fog idézni, de azokat a heves vitaközléseket a melyek egykor nevet körül folytak aligha újból felelevenítik. Ő forradalmár volt, de olyan a kivel lehetett sympatizálni még akkor is ha egyetnem értettünk vele. A ki polgárháborút kezd vagy provokál a legnagyobb felelősséget vonja magára s eljárását részint magaviseletéből, részint a körülményekből, részint a siker lehetőségeiből kell megítélni. Ha így ítéljük meg Kossuthot, ő teljesen tisztán áll. Az ő indokai tisztaságát soha senki kétségbe nem vonta, a körülmények is olyanok voltak, hogy indokolták, ha nem is igazolták tetteit, s csak az a tény is, hogy az oroszok közbejöttére volt szükség, hogy a magyar forradalmat leverjék, mutatja, hogy Kossuth nem rosszul számított a siker lehetőségére.

És olyan forradalom volt a mely olyan messze állott az orgykolással is terrorizmussal összekötött forradalmakból, mint az északi sarak a délitől. Mind a kettő nevezhető háborúnak de míg az egyik nagyszerű, a másik teljességgel nem az.”

A londoni „Star” röviden ír. Figyelmet érdemelnek im ezek a sorok: „Már el-

mult negyven éve, hogy Kossuth török fog-ságából először angol határra lépett. A germanizált udvar a Prince Consort és Stock-mar báró vezetése alatt, megvetéssel és gúny-nal fordult el tőle. De ha a felsőbb körök a nép szabadságát kisebbre becsülték a Habs-burg-ház érdekeiért, nem úgy a nép, s a vezett ügy hőseért oly fokig lelkesült, hogy lelkesülése csaknek deliriumba csapott át.

Ma is sokan emlékezhetnek Kossuthnak London utcáin tartott győzelmi átvonulásai-ra, hogy élvezte a város szabadságát s a nép ádvivalgását, mely néha megállította őt ut-jában, s diadalmasan mutatta fel a megéget-tett „Times” hamvait.

És ma az a kitagadott, ez a lázadó ez a fejedelmek réme halva fekszik turini laká-sán, s egész Európában, a hol szabad kimondani a gondolatot, a hírlapok elismeréssel adóznak patriotizmusáért, nemes céljaiért s a szabadságnak tett remek szolgálatáért.

Érdekes és tanulságos látvány ez, a mely bizonyítja, hogy királyok és udvaraik áldozásaikkal és gáncsaikkal feltartathatják az igazságot egy bizonyos időre, de a szabad-ság útját meg nem gátolhatják.”

Kossuth Ferencz honpolgár-sága.

Politikai körökben — írja a „P. N.” — élénk eszmecsere tárgyát képezi az a kérdés, miként és mily feltételek alatt nyerheti vissza Kossuth Ferencz elvesztett magyar honpolgárságát. E tekintetben az 1879. 50. törvények tartalmazza az irányadó szabá-lyokat.

Ennek 39. §-a azt mondja, hogy aki elbocsátás, vagy távollét által elvesztette magyar honpolgárságát s a magyar korona orszá-gai területére visszatér, valamely bel-földi község kötelékébe felvétetik, illetőleg ezen felvétel részére kitételekbe helyeztetik, folyamodása folytán a magyar állampolgárok közé visszaverőd.

A törvény tehát ez eastre néve impe-rative rendelkezik a ennél fogva a visszavélt megtagadni nem is lehet. Az ily visszaho-nosított néve emellett, amennyiben elvesztett magyar állampolgárságát nem honosi-tás után nyerte volna már eredetileg is, a törvény azon intézkedése, hogy a honosított csak tíz év múlva lehet a törvényhozás tagja nem terjed ki.

A visszahonosított azonban köteles az állampolgári esküt letenni, mely így szól: „En... esküszöm az élő Istenre, hogy ő császári és királyi felségéhez, Ma-gyarország apostoli királyához és a ma-gyar korona országai alkotmányához hí-lesek s ígérem, hogy állampolgári köte-leseimet hiven teljesíteni fogom.

Ha ennek az eskütételre nem jelentkezik és azt le nem teszi, az esküt le-tételére való megidézés kézbesítésétől szá-mított egy év alatt, a visszahonosítási hatá-rezat hatályát veszti.

A visszahonosított által letendő es-kről a törvény nem emlékezik ugyan kü-lön meg, de minthogy a törvénynek a vis-zahonosításról szóló fejezetében az az elv van kimondva, hogy azokra is, kik visszavé-teltől folyamodnak, a honosításról szóló elő-ző szabályok alkalmazandók, melyektől eltéré-snek csak akkor van helye, ha a visszaho-nosításról szóló fejezet kivételt állapít meg, — azt a rendelkezést azonban e fejezet nem tartalmazza, hogy ezeknek esküt tenniük nem kell, kétségtelen, hogy a visszahonosítottak i-csak az esküt letételének feltétele alatt lehet-nek ismét állampolgárok.

Ezt az értelmezést fogadta el nálunk a gyakorlat is, a mennyiben az 1880. évi 584. szám alatt kiadott belügyminiszeri rendelet-hez csatolt eskütételi jegyzőkönyv-minta szö-végében úgy a honosított, mint a visszaho-nosított külön-külön felemlítették.

Kossuth Ferencz néve tehát az ál-lampolgári esküt letétele esetén mi sem áll annak utjában, hogy a magyar állampolgárok sorába visszaveressék.

Kossuth felesége és leánya temetése.

Budapest, ápril. 1.

A magyar nők gyásza volt a tegnapi. Magyar nők drága könye öntözte a zen-dülő hantokat. Ott vonultak el mélyes-gyászbán: uri asszonyok szép fejüket le-hajta szomorúan; egyszerű vidéki pór-nők, fekete zászlok alatt, zokogva és imák-t mondvá.

A templomban.

A terézvárosi templom környékét már kora reggel elfoglalta a közönség. A tem-ploznak a király-utca felé eső szűkebb ré-szén egészen megtelődött az embertömeg úgy, hogy a temetésre érkezett küldöttségek csak azon a keskeny szalagon foglalhattak állást, melyet a tömeg kétfélel szabadon hagyott.

Az első padsorokat országgyűlési kép-viselők, a székes fővárosi előkelőbb hivatalos személyiségei és bizottsági tagjai foglal-ták el.

A két koporsó közvetlenül a szentség előtt állt ravatalon.

Az alsócsont fekete posztóval borított lépcsőzet körül hármassorokban lobogtak az óriás gyertyák.

Jobb oldalt Kossuth Lajosné, bal oldalt Kossuth Vilma koporsója fektet köz-el egymáshoz, csak egy vékony gyertyasor által elválasztva.

Vékony vaspántok szorították át a vi-lágos díofa koporsókat, melyeknek csak alsó részüket lehetett látni a koszorúk soka-ága közt.

A többi koszorút, mely a két kopor-sóra nem fért, a fölöttár széles lépcsőzetén s-től két oldalra helyezték a templom nagy kőkockáira. Már egészen befedték a szent-lyét s a templom oldalbejáratán át még egyre hozták az újabb és újabb koszorúkat.

A női küldöttség a koporsóknál.

Féltizenegyor fekete ruhás hölgyküldöttség léptek a ravatalhoz s pár meg-határozó szóval tették le koszorúikat a ravatal aljára.

Elsőnek Machlary Gyuláné lépett a ravatalhoz és a következő szavakkal tett koszorút Kossuth Lajosné ravatalára:

— A fővárosi függetlenségi és 48-as magyar nők nevében mély fájdalommal meg-tört szívvél helyezem e koszorút ravatalodra. Isten veled!

A hölgyek könyektől elfojtott hangon mondták utána:

— Isten veled!

Ezután Baráth Endréné lépett Kes-Vilma ravatalához és így szólt:

— A függetlenségi és 48-as nők nevé-ben tesszem a ravatalra e koszorút. Mind-nyájunk ajkáról lebben e sóhaj: Isten veled! Emléked örökké fennmarad közöttünk.

A közszlopok mély csendjén újra v-gig zuhogt a küldöttség tagjainak bánatos búcsúszava:

— Isten veled!

Ezután a székes főváros többi kertle-tének hölgyei nevében koszorúzták meg a ravatalt.

Még a következők tettek koszorút a koporsókra:

Budapest székes főváros közönsége kü-lön Kossuthnénak és külön Kossuth Vil-mának.

Az országos függetlenségi párt.

A budapesti független polgárok és pol-gárnők.

A békéscsabai hölgyek.

Egy honleány.

Hat magyar leány Kossuth Vilmának.

Az országos függetlenségi és 48-as párt.

A gödöllői nők.

Az országos nőképzőegyesület növen-dékei.

A szegedi nők.

A kolozsvári nők.

A gyászszertartás.

A gyászszertartás fél 11 órakor csendes misével kezdődött.

A mise vége felé halk zai suhant v-gig a gyászoló közönség padsorain: a gyá-szó család tagjai érkeztek.

Legelől Kossuth Ferencz lépdelt karján vezetve nagynénjét Ruttkayné-Kossuth Laj-zát, utána Kossuth Lajos Tivadar, karján Ambrozovicsnéval. Utánuk a család többi tag-jai jöttek:

Ambrozovics Béla, Ambrozovics Dező és Lajos, Meszlényi Lajos országgyűlési kép-viselő Halász Olivér.

A család tagjai végig lépdelték a temp-lom hosszu hajóján. A kettős ravatalhoz ér-ve, egy pillanatra megálltak a hoszu ízgá-lom fölajátással megfeszített halottjaikat. Azután a szentség jobb felén levő fekete gyászszal be-vont kettős padsort foglalták el.

A kettős ravatalról pár pereze minden szem a két Kossuth-fiára szegződött. Mind-kettő arcán megfeszített a hoszu ízgá-lom és azoknak a nagy lelki felindulásoknak a nyoma, melyeken az utóbbi heteken kereszt-tül mentek.

Háromnegyed tizenegyor lépett be a

templom oldalbejáratánál Lollok terézváro-si plébános nagy papieségletével és meg-kezdődött az egyházi gyászszertartás.

A szertartás alatt a templom nyílt kő-rusáról az apácánövendékek bánatos egyházi dalai hangzottak fel és áradtak szét a templom boltívei alatt. Utánuk férfiak énekeltek meg-hatós bőséggel a szent zsoltárokat.

A terézvárosi plébános beszentelte a koporsókat s ezzel pont tizenegyor véget ért az egyházi szertartás.

A gyászmenet.

Mig a ravatal gyertyáit oltogatták s a templom előtt várakozó virágos kocsi-ka ki-vitték a tömérdek koszorúkat, az első pad-sorok rendje megmobbolt s a ki csak hozzá-juk fért, odasiatt, hogy részvétét fejez-zék ki a halottak legközelebbi hozzátartozóinak: asszonyok Ruttkayné kezét csókolták; fér-fiak a Kossuth-fiúk kezét szorongatták.

Ezután külön-külön emelték le a ko-porsókat a ravatalról. Kossuth Lajosné, koporsóját nyolcz feketebe öltözött szol-jemelte vállára s kivitte a négy fekete lo-vára a halottaskocsira.

Utána nyolcz kékruhás szolgálta vitte Kossuth Vilma koporsóját a halottasko-csira, mely elé négy hófehér lovat fogtak.

Mély tisztelettel nyitott utat a templom előtt összerolódott sokaság, mikor a gyászoló család tagjai kijöttek a templomból.

A gyászmenet élén a küldöttségekkel és a két koszorus kocsival lassan megindult; nyomukban a két halottas kocsi csak lépés-ben ballaghatott.

Tíz óra után néhány percczel megkon-dultak a harangok.

Negyedtizenegy órakor indult el a me-net lassu léptekben. Nyolcz lovasrendőr nyi-totta meg, azután jött Török-Szent-Miklós ezredtagú küldöttsége, Nagyszalonta, Karczag városok küldöttségei. Ig-n szép volt Rákos-palota küldöttsége, a fehér ruhás leányokkal. A küldöttséget Kovácsi Sándor evangeli-kus lelkész és Medveczky Győző főjegyző vezette.

Elöl huszonnégy fehérbe öltözött le-ányka, fejkökn mirtuszkoszorúval. Mögöttük lépkedtek a rákos-palotai nők és férfiak, kö-rülbelül háromszázán. A rákos palotai küldöttség mögött haladt a ceglédi kör és a ceglédi nők küldöttsége, azután jött a füg-gelenségi és 48-as polgárok és polgárnők monstre deputációja.

Hatszáz nő volt együtt mély gyá-zban arczukat sűrű fekete fától fűdte. A küldött-ség élén vitték a gyászfátyollal bevonat óriás nemzetiszínd selyem zászlót, a melynek egyik oldalán van Kossuth képe. A zászló szalag-jait Asbóth Ilona, Cserey Ilona és Lammach Ludovika, mindhármán negy-renyolcz ezredesek és tábornokok leánya-vitték. A nők után haladt a hatszáz tagú férfi küldöttség.

Sorra jöttek azután a siklósi ellenzéki kör, Debreczen város küldöttsége.

A küldöttségek után a temetkező válla-lat házi tisztjei és utánuk a koszoruskocsik haladtak, szebbnél-szebb koszorúkkal.

A menet a király-utczán, a köruton, a kerepesi-uton és a temető-uton át ment ki a temetőbe. Az utakat teljesen ellepte a közönség. Az elvonulás alkalmával a legnagyobb rend uralkodott.

A temetőben.

Tizenkét óra felé járt az idő, a mikor a menetet a köztemető-utrá ért.

Az uton, különösen a temető kapuinál ezer és ezer ember telongott és igyekezett a temetőbe jutni, de hiába.

A temető kapui zárva voltak. Csak azo-kat bocsátottak be, a kiknek belépő jegyük volt. A mikor a menetet az első kapuhoz ért, megszólalt a temető kapójának kis harangja: s ennek hangjai mellett fordult be a második kapu a menet.

A sir körül árbockokra vont gyászlobo-gókat lengetett a szél. A térséget körül a rendőrség tartotta el a zárva.

A két koporsót a kocsirol a sir jobb oldalán felállított két ravatalra helyezték Kossuth Lajosné ravatala fekete bársony é-lambrequinna, Kossuth Vilma pedig két bársonnyal volt díszítve.

Stieber Vincze terézvárosi apátple-bános ezután felszentelte a sirt, beszentelt a koporsókat s rövid imát mondott.

Az egyházi szertartás befejeztével La-mach Ludovika mondott beszédet a s b ő t Ilona helyett, a ki hirtelen rosszul lett. Beszédje végén a holtak emlékére kérte a két Kossuth testvért, hogy maradjanak ittbon.

Ezután leeresztették a koporsókat a sirtolba s földbe helyezték a követ. A csa-lád a temetőből a muzeumba ment Kossuth Lajos ravatalához.

Kossuth temetése.

Budapest, április 1.

A magyar nemzet nem volt még dicsőbb, mint a gyász és nemzeti napján.

Ha ez a toll, amivel a sorok leíródnak zokogai tudna, ha azok a könyvek, melyek a papíra hullnak, beszélni tudnának, még akkor sem lehetne kifejezni azt, hogy mit tetünk, mit éreztünk mi magyarok e napon.

Nagy Napoleon tetemeit, hogy egy eszmének megdicsőítését manifestálják, a francia királyság katonái visszá diadalmenetben tengeren és szárazföldön át messze hazafelé Szent-Ilona szigetére. Julius Caesar holt tetemére leborulnak a római legiók zöldes katonái, de hát mi volt ez mind a mi nagy nemzeti gyásznunkhoz képest.

Az előtt a koporsó előtt, mely magába zárta Magyarországot testben meghalt Megváltójának szent porait, zokogva borult le Arpádunk egész nemzete.

A külső kép.

Már reggel hat órákor nem lehetett mozogni az utcákon. A hol a legszentebb kincse ennek a nemzetnek oltárképen ravatalra volt helyezve, a múzeumban, az azt környező utcákon a múzeum-köruton, Károlyi-köruton, Andrássy-köruton, Teréz-köruton át stb. tömegekben hullámoztak a közönség és elfojtott szavai úgy hangzottak fel, mint a távoli tenger hullámainak méla mormolása.

Az utcákon a polgárorség és tűzoltóság vont kordont, a melyen belül csak külön igazolvánnyal lehetett megjelenni. A múzeumkertbe és a ravatalhoz a család tagjain kívül csak kéviselőket, a fővárost képviselő hatóságai személyeket, a magyar nők gyászbáborult küldöttséget és három hírlapíró, köztük lapunk tudósítoját bocsátották be.

Onnét a múzeum lépcsőjéről fenségesen magasos volt az utcák látképe. Egy hullámozó emberáradat, lobogó gyász- és fekete-bérvont zászlók. A katonaság helyett tűzoltók, díszmagyarba öltözött egyetemi polgárok, a bányász akadémia hallgatói. Nem volt ott a kormány, de ott volt a nemzet, nem volt ott a király, de ott volt a népfenség.

A Kossuth-család.

Tíz óra előtt, egy negyed órával olyan csendes moraja hangzott át az emberi tömegek a halk beszédnek, a minő éjszakákban át az őserdő renetget fáinak suhogása, mikor megbillenti a lombokat az éjféli fuvallom.

Egy pár szót adtak tovább szájáról: — Jón Kossuth két fia és a Kossuth-család rokonsága.

Az egész emberáradat levette kalapját és oly csend lett, a minő csak kath. templomokban szokott lenni akkor, mikor a világot megváltó Ur Jézus Krisztust szimbolikusan jelentő Oltári szentséget felmutatják a hívőknek.

Négy fogat állt meg a múzeum bejárata előtt melyekből kiszállottak Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos Tódor, a Mészlányi és Ambrozovics család tagjai. Rutikayné nem jött el, a Hungária-szállodában fekszik betegsége. Nem láthatta meg, hogy testvérének az istenek közé szállt lelke földi foglalatját, hogy viszi egy nemzet, a szabadság népe, fájó zokogás közt ki a temetőbe.

A Kossuth család tagjai előtt megnyitottak a zart embersorok, a zászlók meghajoltak. Egyesek paraszti sirba mutogattak a két fiúra, a kik nem fiúk már de életük felét átélte férfiak.

— Kossuth apánk gyermekei!

Mikor a gyászoló család tagjai a ravatalhoz jutottak és megállottak annak lábánál, tüzet tütt az óra, megkondultak a templomok harangjai, zúgva beszélt ércnyelveken a nemzeti gyászból és felharang a múzeum-kertben a dal, melybe bele van forrva egy nemzet örme, bánata, multja, jövője:

„Hazádnak rendületlenül

Légy hűve óh magyar.”

A ravatal.

A ravatal mellett, mikor a szertartás megkezdődött, Moskovics János és Szilágyi Viktor vezetés mellett tizenhat díszmagyarba öltözött, kivont kardos egyetemi polgár állt ott. Ez volt az első őrség. Ezek után következnek az öreg 48-as honvédek, ezek után pedig a díszruhás tűzoltók.

A koporsó mögött egy lépcsőzetes emelvényen a gyászbáborított magyar hölgyek, két oldalra a képviselőház és fővárosi törvényhatóság tagjai álltak, míg a koporsó lábánál ott állt Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos Tivadar, a Mészlányi- és Ambrozovics-család. Jókai Mór és Gerlóczy Károly alpolgármester.

Ekkor hangzott el a kivitől a „Szózat” melódia, melynek elhangzása után az őz Sárkány Sámuel evangélikus püspök tartotta meg gyászbeszédét, melyben körülbelül a következőket mondta:

„Leborulunk e koporsó előtt és esdve kérjük az istent, hogy a nemzetet ért sorsot csapásért vigasztalja meg szívünket. Ime áll előttünk a ravatal, a koporsó, melybe van zárva Magyarországot egykori kormányzója. Az ur Jézus mondta, hogy „En vagyok a feltámadás és az élet” és az ur fiának e szavai megtestesültek egykor Kossuth Lajosban. Ó volt e nemzetnek élete és feltámadása. Ó gyászoló gyülekezet, itt fekszik előttünk egy holttest, egy ocsódságos léleknek porhüvely. Ez a test hideg, holt, de a lélek, — mely benne lakozott nem halt meg.

Mikor Kossuth Lajos a száműzetésben volt, távol hazájától, a szelleme akkor is itt

volt veled és most, mikor testét befogadja az anyaföld lelke akkor is itt marad közöttünk, magyarok között. Oh, az egész nemzet leborul zokogva a ravatal előtt annak a férfinak ravatala előtt a kit éa férfikora delén, az 1844-iki országgyűlésen ismertem meg, láttam dicsőségében, száműzetésében, abban a dicsfényben, melyet a nemzeti szeretet volt glóriául homloka köré. Nekem jutott a szomorú kötelesség, hogy elbucsuztassam e dicső férfit, nemzeti apostolunk hamvait. — A fájdalomtól megtört szívvel teszem ezt, mert nagy volt és nagy lesz ő minden népek és nemzetek nagy férfiai közt. Ó teremtetted meg a jelen alkotmányunk alapjait, ő törölte el a jogbágyaságot és, hogy nagygyá, hatalmasság legyen nemzete, azzal az óhajjal halt meg, ez volt égből szálló lelkeünk utolsó sóhaja. A mi egy magyar él a földön, napvét nem felejtik el és sirja bucsujáról helye lesz a hazafiaknak. Ó nagy volt ő ő türelme, nagy a kitartása, szenvedett, türt, nem önmagáért, de nemzetéért, épen úgy mint az a Megváltó, a ki megmondta vala: „Aki velem akar jönni, vegye fel az ő keresztjét és kövessen engemet!” Kossuth Lajos felvette a keresztet és elviselte, dacolva mindezzel, mint Pál apostol, a ki azt mondta, hogy meghalni is kész Jézusnak szent nevéért és Palesztináért. A mi benne halandó volt, földbe szállt, por volt és porrá lesz. De lelke az itt él, itt marad közöttünk, buzdítja, lelkesítve bennünket a nemzeti megpróbáltatás szomorú napjaiban, hiszen Krisztus mondta:

„En vagyok a feltámadás és az élet, aki én bennem bíz, nem esalatozik és nem hal meg soha!”

És Kossuth emléke sem hal meg soha, amíg magyar él e földön.

Virasszon fölülte a nemzet kegyele. Áldja meg az isten, aki megteremtette a világot. Én pedig megszentelem az isten fiának és a szentléleknek nevében e drága hamvait, Amen.”

Jókai Mór szolt ezután. Gyönyörű beszédét egész terjedelmében itt adjuk:

Révparthoz ért a gálya, — világtörut telt kormányosával. S megtértében egy új világot lalt maga előtt az ó-világ helyén. A régi tölgy-erdő táján csak egyes vihar-tépte törzsek állanak még. — Kilenos lustrum mult el azóta. — Ledült a többi. — De a kidült erdő helyén egy új pálmageszt emelkedett föl azóta. — Az egyvívásu korból megtört alakok, megöszült fejek fogadják a viaszatért; de körülöttük egy új nemzedék támadt, szeretetben ösehez hasonló; de munkában erősebb, ismeretekben tudósabb azoknál.

... Ha látná a visszatérő e szép új világot, lelkének a földi megdicsőülést kelene éretnie!

De vajjon nem látja-e?

Mi nekünk, akik hiszünk a lélek halhatatlanságában, hinniuk kell azt, hogy Kossuth hamvaival együtt a lelkét is elhozták Magyarországra. A lélek nem hagyja el azokat, akiket szeret s ő neki annyi szeretni valója van itten.

... Légy ádvöz hazádba visszatérő lélek! — Hozzad beszélünk, midőn hamvaidd előtt állunk.

Te meghallod nemcsak azt, a mit hozzad szólnak, hanem azt is, a mit érzünk.

Te meglátod nemcsak ezt a néptengert, melyben koporsód tova uszik; hanem a szívekbe is belátsz.

És látod ott, hogy a hála enyészhetetlen a magyar nép szívében azon nagy történelmi alak iránt, ki a magyarhoni jogbágyot, ezt a bibliai Lázárnak a képmását, szolgai sorsából felemelte — s az isten áldásával tetézt szaltalhoz ültetve, egy sorba a gazdagokkal és nemességekkel: — ki az emberi és honpolgári jogokat kiterjesztette a Szent-István birodalmának minden lakójára, nem válogatva nemzetiségben és hitvallásban, ki a honfentartás és honvédelem terheit, az adóztatást és fegyverviselést megkönnyíté és „misera plebs” vállán s közös kötelességül osztád fel ezt a haza minden lakójára; s a jogegyenlőség által a magyar nép millióiból magyar nemzetet alkotott, s szilárd alapját vetéd meg a mai Magyarországnak.

És látod a rajongó kegyeletet, melyet emléked iránt tanusit országzserő a szellemvilág minden osztálya, ki neked köszöni, hogy a parlamentben és a sajtóban a szabad gondolat nyilatkoztatik. A tetszhalott leányzót az alvó eszmété költéd fel a sírból.

Látod, hogy Magyarországot Erdélylyel sok százados különállás után egy egységes országgá tömörítet, a hogy te összekötöd.

Látod Magyarországot fővárosát olyanná emelkedni, a milyenné te tervezéd.

És látod, hogy a „szabadelvű szellem, melynek te voltál zászlóvivő, nemzetünknek minden intézményeiben diadalt ütli.

És látod a varázst, melyet még alvó porodban is e nemzetre csykorolsz.

Hazatérésed diadalutja a békének, a kienegszelődésnek.

Koporsódnál találkozik az egész nemzet: régi ellenfelek kezét nyujtanak előtte egymásnak: vitakozó testvérek feltalálják ravatalodnál a közös édes anyát a hazát, a ki örökös lesz annak a szeretetnek, melyet te, kincsek helyett gyűjtől magadnak egy messze hosszú életen át.

Egy mondas föléd elég egy tengert elcsillapítani: „Ne háborogj! Kossuth Lajos alszik...” A tenger elpihen.

Egy szózat elég a larczot megszüntetni: „Ne tépjétek egymás zászlóit! Ne vágjátok egymáson a sebeket! Az Kossuth lelkének fáj...” — s a küzdelem elmúlik.

Ez a te bűvös szénföveded betakar minden belviszályt.

Minden könycsépp, mely éretted kibúll, —

Közös benntünk most, te halottaidban is óris, e nemzeti gyász felé.

egy balsamcsépp mely nyílt sebeket gyógyít.

Oh, mennyi beszélni valók volna egymással, ha a könyvek elisírtak. Elmondanánk, hogy törekedtünk negyvenöt év alatt a rombadólt mindenséget újra visszatérmenteni.

Hogy hirdetéte te kilenez lustrumon át Magyarhoni létjogát az ó- és új-világnak, minden multvelt nemzet nyelvén, azzal az ékezőszóval, a minő nem lesz többet e földön és azzal az iróttal, melynek erejét magyar író nem bírta soha s a mely iróttal képezte puritán életét, független állásod egyetlen biztosítékát, oly késő életkorig, a minőt a gondviselés ritka választottainak enged s a kinek enged, nyugalomra és megpihenésre rendel. Neked az élet nem adott nyugodalmat. Utolsó erődöt is az ideál harcában fogyasztád, a szabadelvűség védelmében. Ott estél el a csatatéren, szemközt fordulva a halál angyalával.

Mi pedig elmondanánk neked, minő küzdelmeink voltak e hosszú idő alatt: hogy véreztünk és könyeztünk, dolgoztunk és áldoztunk azért, hogy egy szabad nemzetet megalkossunk, mely ime él és virul, hivatást betölti a népek versenyében, s most már csak békés alkotásra van hivatva s hős erejét csak küllésének elleni védelemre szesziesíti.

De most már nálamnál nagyobbak beszélnek veled. Ott fog állni örök nyugalomra várta Deák és Batthyány sírcsarnokai mellett. Minő triumvirátus. Minő találkozás a nagy szellemeknek:

Te egy ciprusalombot küldtél Deák ravatalára s ez a cipruság találkozt azzal a babérkoszorúval, melyet Magyarországot leg-szentebb előlő alakja tett le a koporsóra. E két szimbólum találkozás a megszentelt helyen volt az eszmék a nehéz idők expiatiója.

Áldottak legyenek e hamvak, melyek az expiatiót hazatértükkel befejezték; — áldottak a vér — is könyasztatta hazaföldében! Soha ne nyugtalanítsa, almaikat belviszály dobogása, balsors földrengése soha!

Áldottak legyenek az apához méltó fiak, kik e drága hamvakat hazájuknak áadták: hogy ezen erőklye mint a Sziam Kába köve, ne a távol külföldön legyen megőrizve; hanem az ország szívében: hogy a ki hozzá zárandokol, ne az idegen sivatagon, de a hazán vándoroljon végig s fejté a haza szívére hajtsa le.

De áldott legyen a testvérlelkek is, ki e hosszú küzdelem élet szenvedéseit önfeláldozó ápolással megenyhíté. És áldottak azon hamvak, kikben e nagy lélek kedveseit életben elisírták.

Te magaddal vitted mindazokat, a kik szíved véréhez tartoztak, — midőn nem volt haza: — most ime visszahoztad őket magaddal élve, vagy poraikban, — a midőn van e haza, — Hazájuk lesz nekik e hon bizonynyal.

Lehetnek — fájdalom! vannak, kik a magyar nemzetnek az általános kegyeletét, (bizonyára nem ismerve) balramagyarazzák. De hát lehetne-e bízni egy nemzet lelkiéletében, mely elűdná tagadni igaz fájdalomát.

A hála és hűség két ikerestevérnek.

A mely nemzet fiait így tudja tisztelni, az atyáit is tiszteli.

A mely nemzet alkotmányát kész védeni, az alkotmányának oszlopait is megvédi.

A mely nemzet halottait megtudja ünnepelelni, az a nemzet tudja az élőkét is felmagasztalni, osztja a halhatatlanságot és a dicsőséget.

Ugyanazon kadeknak egyik lapjára ez volt verve „prolibertate” a másikra „moriamur pro patre et rege nostro” s a mit e kardok éle a történelem tábláira fölirt az mind dicsőség volt. Ezután is ez lesz.

Ez a gyász, mely a hazatérő hamvakat fogadja a nemzet tisztelés pompájá.

E mélyeség gyász éjszakájából fog felvirradni hazánknak legszebb hajnala.

En még nem tudok megválni e ravaltól.

Borongó lelkeim még egyszer visszatérnek a multba.

Látom e nagy alakot akkor, mikor legfényesebb volt. Azon az örök emlékezetes júliusi ülésen az 1848-iki képviselőházban, a melyben Kossuth fölhitte a törvényhozást, hogy mentse meg a hazát, s a mi az meg lesz mentve, szüntessen meg önkélelben minden viszálykodást.

Most is a lelkemben zagnak Kossuth Lajos soha el nem felejtendő végszavai e nagy jelenetben.

„Ha van e hazában még sajjó kebel, kebel, mely orvoslásra vár, ha van kívánság, mely kielégítésre vár; szenvedjen még egy kis sajjó kebel, s várjon még egy kis sajjó kebel; ne függesszék fel ezektől, hogy a hazát megmentsük.”

És látom e szavakra az egész törvényhozó testet, mint egyetlen embert felállni és hallom ráddörögni: „megadjuk!”

Adunk vért és vagyont a hazáért — és elméitük a fájdalomainkat.

Magyarok!

Halljátok még egyszer Kossuthnak az örök szavait. S legyetek oly nagyok, mint akkor voltak! — Hadd visszahangozza aztán e ravatal akkori mondasát:

„Leborulok e nemzet nagysága előtt!”

... Vesszess beannunk most, te halottaidban is óris, e nemzeti gyász felé.

Az örök hazában hirdessék nevednek emléket a késő századok!

Ennek a beszédnek leirhatlan volt a hatása Kossuth Lajosnak csak egy volt a nemzetnek és Jókai csak egy ilyen beszédet írt és mondott. Az öreg honvédek zokogtak, képviselők sirva borultak egymásra.

Ezután Gerlóczy Károly alpolgármester a következő nagyhatású beszédet mondotta:

Gyászoló Nemzetem!

Szomorú hivatásom, hogy tolmácsoljam e drága hamvak előtt a fővároson átvonagló fájdalmat Magyarországot szívének keservét elvívhatetlen háláját és kegyeletét a nemzetektől irigylet nagy Kossuth iránt — kinek neve, világhírű dicsőséget áraszt a Magyar hazára — kinek ravatalánál egy egész nemzet fájdalomban egygy olvad. De ki tudná méltóan kifejezni a nemzet szívében — a tenger hullámaként feldagadó mostani érzelmeiket. Ily nemzeti érzelem hű tolmácsolására szegény a nyelv, bármily gazdagá tette is azt elbűvölő és szelídséget dicsőült halottunk. Hogyan is adhatna kifejezést az én gyenge szavam a nemzet e gyász tengerében uszó székes fővárosunk lelki állapotának. Csak oly ajkak képesek erre, melyeknek Te bírtál, melyek még akkor is megráznak beszélnek a Magyar nemzethez, ha örökké el is múlnak.

Te elköltöztél nagy lélek, ki a tulvilágon is az édes hazát szeretet bizonyára belátsz szívünk redőibe, és azt is megérzed mint remeg meg hamvaidd hazatértére a drága teher alatt a négy folyam között e föld és meghallod a jejkialtást, melytől megrendül völgy, halom, a délibábos róna, a fenyvesek koszorúta bérc és a zugó erdő, mert mindezekbe be van írva nagy neved.

Mi voltál te nekünk? E kérdésre némileg csak egy tudnánk felelni, ha Magyarországnak félszázados történetét elbeszélünk. Mondjam-e, hogy a magyar nép Mózesével, ki nemcsak megmutatád az ígért földet, — hanem be is vitéd oda népedet. — Mondjam-e, hogy a demokratizmus valál mythoszi bajnoka és a nyugati műveltség utján haladai vágó nemzet fénycsillaga. — Mondjam-e e helyen, melyre első sugárérték alkotmányos életünk hajnalhasadásának és a hol először sarjadtok a népszabadság fája, hol Petőfiünk és anyai elköltöztött nagyjaink szellemének szárnylebegését véljük e pillanatban érezhetni, — mondjam-e helyen, hogy a szabadság fájának te voltál legnagyobb leghívebb ápoló kertésze.

Megemlítem-e? hogy alkotásaid által lettünk a szabadság, testvériség és egyenlőséget uraló alkotmányos országnak polgárai. Említem-e nagy jellemű és lángelmédet, melynek alig volt gondolatja a haza báján kívül; veassem e tekintetemet szívedre, melynek minden lüktetése a hazájé volt, változom-e az eszmék Galgótháji kiáltól szentvédéseid a hazától való távol élés, az önként választott száműzetésnek 45 évig tartó fájdalmait.

De nem folytatom tovább, csak azt akarom megjegyezni, hogy midőn fővárosunk a nemzeti gyászbán részt vesz, nemcsak az országos veszteség érzete nehezedik rá, hanem mert különböző oka is van, hogy háláját és kegyeletét lerovja századunk nagy férfiai egyik legnagyobbiká iránt. Fővárosunk együtt dobogott a nemzet szívével, tőle kitelhető módon részt vett a hon örömében és fájdalomában, de hogy a főváros valójában az ország szíve és Magyarországot szimbólum! ez az 1848. évi alkotások folytán lett; melyek elválaszthatatlanok Kossuth nevével. Halálával tartozik neki az emberség, nagy hálával és kegyelettel a nemzet, de a legnagyobb mérvben lekötelezettje a főváros, melynek mostani nagyságához, szépségéhez, fényéhez és magyarságához a megsejldítéde egyik alapot ő veté meg. Egyébektől a főváros volt egyik legfontosabb színtere világra szóló tevékenységnek ezt tette az országgyűlés és a koronázás székhelyévé, ennek volt a 48-iki törvények alapján választott első és pedig belvárosi képviselője, és ennek a városnak érdekében kifejtett élettevékenysége alapján lett a székes főváros díszpolgára. Érthető tehát hálánk és kegyeletünk, midőn holttelemét töltnék elszakíthatatlanul birtokba vesszük. Nagy halottunk, nézz le reánk, nézd e népet, melynek érzelmei fölött mindig uralkodál, mely azonban soha sem volt egy egyszen a tied, mint most! Egykor leborultál te a nemzet nagysága előtt, most e nemzet és ennek kebelében a főváros borult le tetemeid előtt. Egykor Deák Ferencc a haza bölcsének halála alkalmából azt isenéd, hogy „ne sirjatok ha meghalok,” de most est a Te hatalmas szavad sem tudja megakadályozni! Nézz te reánk — ki immár az istentől perczekben vagy és látni fogod, hogy a legőszintebbet szeretet könnyeit hullatjuk. „Egy nemzet gyászba nem csak leverő. Egy nemzet, mely nagyjait így tudja becsülni és tisztelni és melynek gyászja ily felemelő és nagy-szerű: „van abban élni hit, jog és erő.”

Az a nagy ész és gondolkodás, az a nagy honzeretet, az a nagy jellem és alkotási erő, mely tulajdonod volt nem hanyatlak a sirba. Megmarad annak emléke e honban és valamint mi gyermekek ajkakkal áhitatosan említtük nevedet, egy fogas te élni halhatatlannak az utódok szívében. Sok dicsőséget szerzettél nemzedeknek, de hazánk földét értékesébbé, — fővárosunkat előttünk szeretetesebbé, gicsebbé azzal tesszed, hogy poraid itt fognak nyugodni. Sirod Magyarországot Mekkájá lesz, és ha löntnek veszély fenyeget a nést a kétségbeesés demona szállja meg lelkünket oda zárandokolunk sirodhoz. Uj erőt poraidból fogunk meríteni. A ravatalodat elhalmozó virágok elhervadnak a sir riedeg görögnyel róborulnak hamvadra, melynek szemfétele egy nemzet bánata. Hamvai-

dat még tulvilági erő sem választhatja el szíveinktől. Élni fog emléked első sorban a főváros szívében, melynek területé fogadja a Te és az általa rajongásig szeretett hozzártáztóid tetemeit.

Most drága halottunk, fővárosunk nevében bucsut kellene vennem tőled, de est nem tehetem, mert lelkünk hamvaidd birtokba vételén utálvalhatatlan lesz tőled.

Csak áldást mondok hamvaiddra, kérve a magyarok Istenét, hogy tegye oly boldogá e hazát, mint mint milyenk Te óhajtád.

Mert még neked virulnod kell oh hon, Ragyogva hírből, büszkén szabadon!!

Ezután levették a koporsót a ravatalról és levitték a múzeum udvarán álló 8 fogatú gyász kocsiira.

A koporsó előtt Vasváry Kovács, a nemzet funeátora vette a fakeresztet, melynek vaslapjára csak annyi volt írva:

Kossuth Lajos

1802—1894.

Áldás és béke hamvaira.

A koporsó után haladtak a család tagjai, a képviselőház és főváros képviselői, Monok és Tállya községek küldöttsége és az egymilliónyi ember, melyek ajkán gyászdalként zúgott az ének!

„Hazádnak rendületlenül!

A gyászmélet.

Mélyeség gyászbáboritva várta Kossuth Lajos temetési menetét mindazok az utak, a melyeken a menet elvonul.

A múzeum környékét már a kora hajnali órákban óriási tömeg borította el, s mikor pont tízkor megindult a gyászmélet mintha egy fekete tenger tört volna ki szükke vált medréből s hullámozni kezdett fekete partjai között.

Soha ilyen gyászpompát még nem láttott a világ. Egy nemzet haladt ott a gyászelpelel borított házak között a hókatár Kárpátok és a dusföldi nagy magyar rónáság küldöttei. Derék, jó magyar alakok emelték a gyászfátyolos lobogókat, mögöttük fekete ruhákba öltözve a föld egyszerű népe, sápadt arcokkal, könnyező szemekkel, busan, mint a ki édes apját temeti.

Lassan, meg-megtorlóva halad előre a menet. Elöl mennek a rendfentartó lovasok, utánok következnak a zászlóval és jelvényvel megjelölt küldöttségek, testületek, egyesületek, körök, kaszinók, egy lovas két csatlóval, hat lámpásvívó lovon, a koszorukat vívó kocsi s azok között nyolcz lovas, a 48-as honvédek, Budapest székes főváros gyászbáborított zászlója, a székes főváros tisztviselői és hivatalnokai kara, a sarkeresztet vívó, két díszörrel, a papok nyolcfogatu díszes halottas kocsai, a család tagjai, a törvényhozás, a székes főváros törvényhatóságai bizottsága és Pest-Pilis Solt-Kiskun vármegye törvényhatóságának, a magy. tudományos akadémiának, az ország többi vármegyei és városi törvényhatóságainak, Monok és Tállya templóvármegyei községeinek, az ügyvédi kamarának, a kereskedelmi és iparkamarának és az orsz. iparegyesületnek küldöttségei. A halottas kocsi öt öt szalagát jobboldalt az országgyűlési képviselők és baloldalt a székes fővárosi törvényhatósági bizottságának tggjai viszik felváltva.

S megy — hőmpölyög előre a tömeg olykor kiszélesül — olykor szűkebb mederbe szorul, a mint az út bőssége megengedi. Fent zászlók lobognak a házak caucsaín, az erkélyek rácsein, draperiák szegélyezik az emeletlek párkányzatát az ablakokat s a k rakatok nyílásain fekete lepellet borított padokat gyászbáborított kíváncsiak töltik meg.

A polgárorség tagjainak seregélye siet a közönség kegyeleto, mely megővja az embereket a tulzásektől és megővzi a rendet. Mindenki önmagára vigyáz és igyekszik méltó lenni a gyászhoz, a nagy halott emlékéhez. Hiszen tudja, érzi mindenki a percu felemelő magassztosságát és történelmi jelentőségét.

Asszonyok sirnak, a férfiak busan csüggesztik alá fejüket, így tart előre a szomorú processió szakadatlan sorban, némá halgatag.

A múzeum-köruton indul meg a menet. Asszonyok zokogása, kendők lobogtatása zászlók meghajtása fogadja és köszönti a koporsót melyet csöndes lépésben visz a nyolcszavas gyászhintó, utánna a gyászoló család. Az ő gyászuk a legnagyobb, az ő fájdalmuk a legégetőbb, az ő arcuk a legvalányabb.

Mögöttük jönnek a notabilitások: Némán hőmpölyög előre a tömeg. Szó, se hang nem zavarja a kegyeleto csendet.

Igy haladnak a Múzeum-köruton, a Károly köruton, az Andrássy-uton, a Teréz- és az Erzsébet-körutakon s a keresési-uton a kifelé, a hol a sir őle várja Kossuth Lajos koporsóját.

Az uton égnak a gázlámpák. Fekete fátöl leng alá ráluk, a házakat elborítja a sűrű fedettség.

A Brány-ház egy néz ki, mint egy fekete szemfedéllel takart koporsó, fekete lepel és apró gyászfátyolos zászlócskák fedik a nemzeti színház bérpalotájának falait, megkapó a Deák-téri evangélikus templom, Saxlehner-ház, a Fonciere-palota, a Hagenmacher-palota csoport díszítése s a gyászoló öltözött palotasorból szomorúan szűkül a magyar kir. operaház dísztelen, csupasz homlokzata.

S a dal ajakról-ajakra terjedt tova, mint futó-láng; a kordonon belül haladó hírlapírók és a kívül álló ezer meg ezer-nyi tömeg éneke az egyik verődött fel. S nagy volt a dal hatása: az ablakokat elpöcögő férfiak, nők, öreg, ifjak zokogva tekintettek le az örökre távozó nagy férfi koporsójára.

A képzelt legnagyobb rendben haladt: le a tömeg az Oktogonon keresztül a Teréz- és Erzsébet-körútra s fenséges volt a gyász megnyilvánulása mindentűtt. A kordonon kívül álló küldöttek, midőn a gyász-közi mellettük haladt el, zászlóhajrával, könyves szemekkel, mondták Istenhezadót a haza legnagyobb fiának. Az Erzsébet-körtől 2-ik számú ház balkonján állott — többek-től körülveve — Blahó és a mintakoporsó az erkély elé ért, feldoklók zokogással borult az erkély parkányjára. Egy óra elmúlt, midőn a gyászmenet a kerepesi uti indóházhoz ért, s mindenki könyves szemmel iparkodott a temető felé, hol Kossuth Lajos örök álmait fogja aludni.

A temetőben.

Mint ha egy óriási delejvas lenne az az egyszerű sárgára festett koporsó ott a múzeum előcsarnokában, mely Kossuth drága hantait rejtette, úgy vonzotta az a lakosság, hogy az egész Magyarország ide felsereglett hazafias polgárságát a nemzeti múzeum felé.

A tavaszmező-utcsától fogva a járkálók kifelt tartották. Feltűnt a temető második kapuja, mellette a gyászfátyollal áthúzott egyetlen olajlámpával.

A góth stílusú öltöztető-kapuk csirázás rücszete fekete lepellel volt bevonva a földig s gyászdrapéria ékesítette az oldalfalakat s tetején az egyszerű keresztet. Minden fény mellőzve volt itt; egyszerű polgári temetőnek, Magyarország egykori kormányzójé.

Kocsikon, emelvényeken, a szomszéd házakra rakott deszkákban és bódékon reggeli hat óra óta türelmesen vár a közönség. Gyászruhák női ékezték, könnyörögnek a bebecsátásért jegyeit felmutatva, de Maixner temető igazgató szigorú parancsot adott hogy a kapukon a temetősi menet beérkezéig senki ne bebecsátanak.

A kapunál dr. Arányi Taksony kapitány Dobroszláv és Nemesszeghy fogalmazókkal tartotta fenn a rendet, udvariasan intézkedett, hogy a 30 gyalog és 4 lovas rendőr által képzett kordont hivatalon ne lépje át.

A temetésnél Rigó Ferencz debreczeni függetlenségi párti elnök díszmagyarban érkezett először.

12 óra 45 perczkor jöttek a tűzoltók s kordont vettek a sir körül. Pont 1 órakor Ország Sándor vezetés alatt a budai dalárdák állt fel. Bathányi Géza gróf vezeti gr. Károlyi Györgyné utánok a tizenhárom virágos koei, megkérték a Deák-mauzóleumot s lerakják oda a koporsókat, 1 óra 45 perczkor a honvédek a körönd bal felére állnak, Pestmegye zászlaja s a díszörög a kriptá körül. A 48-as idősküldöttek körül. Háromnegyed 2-kor pontban leemelik a koporsót. Jön a két Kossuth fia bemutatják őket a notabilitásoknak, kik gondolatlanul.

Sarkány püspök az első szónok: „Házánk minden fájdalma a multban, jelen fájdalma, jövő aggodása egybeolvad. Szent ez a hely, oldott saruval lépünk ide. Most mögöttünk minden pártusa, egy lesz szívünk a honfájdalomban.” — Miatyánk elmondása után megáljda a holtat a Kossuth-családot.

Péchy Tamás a 48-49-ik honvédek nevében e szavakkal teszi le a koporsót; Nekünk a 48-as időkből babérlevél jut, nekéd egy koszorú, Isten veled!

Justh Gyula, Horánsky, Botlik József, végül Hermann Ottó beszélt.

A dalárda Egressy gyászdalát énekli, a koporsót leeresztik.

Kossuth Lajos itthon pihen!

Gyászünnepély.

Kolozsvár, ápril. 2.

A templomban.

Az ev. ág. templomban mely a gyász-alkalomból zsúfolásig megtelt Gréta Mór mondott gyönyörű beszédet Turcsányi Gyula másodlelkész pedig az oltár előtt imát. Mind a beszéd, mind pedig az ima mély hatást gyakorolt a jelenvolt nagy közönségre. Az unitárius templomban szintén sokan nagy közönség előtt Mózes András beszélt. Beszéde szép és megható volt.

A kolozsvári orthodox hitközség templomában is volt gyásziatani tisztelet, melyen az orthodox lelkész magyar nyelven szép gyászbeszédet mondott.

A városház előtt.

Kolozsvár tegnap imponánsan ülte meg a legnagyobb magyar: Kossuth Lajosnak temetési gyászünnepélyét.

A gyászünnepély délután 4 órakor kezdődött, de már három órakor össönleni kezdett a nép minden oldalról a városház előtti térre. Fél négy órakor már óriási tömeg volt egybegyűlve, a kik mély csöndben várakoztak. Ekkor kezdettek jöni az egyes testületek gyászba vont lobogók alatt és rövid negyed óra alatt több ezerre menő tömeg szorongott a Belközép-utca főterei torkolatában egészen belepre a főter egy jórésztét

is. A gyászba vont lobogók tengernyi emberáradatból emelkedtek fel hirdetői a nemzeti gyászt és fájdalmat. A szomszédos házak erkélyei és ablakai mindentűtt zsúfolva voltak gyászoló közönséggel tele. Az alatt eltérülő tömeg is többnyire a gyászküldő jeleivel jelent meg. Gyász a kalapokon és gyász a nemzeti kokárdákon.

Négy óra előtt 5 perczrel már el volt foglalva a városház és a Teleki ház közt minden talpalattnyi hely. Körülbelül 8-10 ezer ember volt együtt és csöndben-várakozott az ünnepély kezdetére.

A városház erkélyén városi képviselők, a gyászünnepély rendezőse és hírlapírók foglaltak helyet.

Négyórákor az egyesült dalárdák éneke nyitotta meg a gyászünnepély programjának sorozatát. A bus dal előadását meghatottsággal hallgatta végig a közönség.

Ezután Szász Gerő esperes lépett ki a városház erkélyére és néma csöndben szavalt el az alkalomra írt „Kossuth Lajos” című megkapó költeményét.

Szász Gerő költeménye így hangzik:

Nem zörgetem meg a koporsó-fedelét,
A honnan még soha sem jött széd, felelet.
Szóljon az, hol örök hallhatatlanság van:
Források vizében, dalban, fűben, lángban.

Virág illatos völgy, égbe rontó bérczek,
Bűgös gerlénék, dala földmilének,
S merre napunk fénye, sugára elláthat:
Ezek beszélnének, volt-e nagyobb — Nálad?

Szeretted nem volt üszön, hanem eszmény,
Mely könnyet ballatván nemzettünknek vesztén,
Akerattá érett, erővé nőtt, dagadt:
S új Magyarországot teremtetél egy magad.

Mint a nap életet, áldást, erőt hint szét:
Soha próféta úgy nem töltö te tisztét,
Utolsó óriás, mint lelked battolt:
Élni nemzetedért, s szenvedni örökké!

És ha „De profundis”, mégis néha, olykor,
Szíved is szót kért a vérző fájdalomból:
Nem a panasza volt, mely zokogva kiálta,
Hanem a mennydörgés haragja, villáma.

„Törni, nem hajolni”: ez volt egész lényed.
Benned látjuk élni a mult ezer évét;
És ha a sors egy új eszt mutatót ki,
Zászlónk csak egy lehet: „törni, nem hajolni”!

Tanít az ós-erdő, mely ha jön a tavasz,
Csak ismét kiszökdül, csak ismét ugyanaz;
Tanít a nap, a mely soha el nem fogyván,
Ontja sugarait örökké egyformán.

Ezer esztendőnek sugárt ontó napja,
Hanyatló századunk kitől nevét kapja:
Most vagy már a miénk, földhöz nem kötött,
Feloszolva fűben, fában, levegőben.

A mi nekünk voltál idők kezdetétől:
Lángoló tűzszőlő, mely az égig ér föl,
Melynek fényét népek csodálattal nézik,
Az maradsz te nekünk az idők végéig!

A lendületes költemény annyira hatott, a közönségre, hogy a végén eljénésbe törttek ki.

Most ismét a dalárdák énekeltek el a himnuszt Múler Ottó karnagy vezetés alatt melynek végeztével dr. Groisz Gusztáv egyetemi tanár lépett az erkélyre fekete díszmagyar ruhában és messze hallatszó esengő hangon tartotta meg gyászbeszédét Kossuth Lajosról. Groisz Gusztáv beszédében vázolta a nagy halott örök alkotásait, rendkívüli érdemeit és beszédét végezte azzal, hogy Kossuth lelke, Kossuth szelleme örökké élni fognak, hogy tanítások az utódokat tenni élni e honnért és szeretni azt úgy a miként ő szerette.

A szónoki hévvel elmondott beszédét valamint Szász Gerő szép költeményét levett kalappal hallgatta végig az ezernyi ezer ember, tiszteletet adva ezáltal annak a dícsőlt nagy hazafinak, a ki iránt a kegyelet, a szeretet és fájdalom nyilvánulásának annyi jelét tanúsította.

Groisz beszéde után a Dalárdák a szótát énekeltek, melynek végeztével a kolozsvári egyesült népezenekarok kezdték el szépen szomoruan, hogy „Ne sirj ne sirj Kossuth Lajos” majd pedig, hogy „Kossuth Lajos azt üzenie!” és még két szomorú népdalt.

Ezután a kirrukkolt tűzoltók zenekara a Hymnuszt fújta el, mire az imponáns gyászünnepély véget ért. A nagyszámú közönség példás rendben oszlott el.

Mig a gyászünnepély folyt a városház előtti térségen, egyszerre feltűnt, hogy a gyászlógók nélkül szégyenkező kir. tábla épületén, fekete zászlót lengett a szél. Sokan abban a hitben voltak, hogy a nagyságos tábla is részt óhajt venni Kossuth Lajos temetésén napján a nemzeti gyászban. A dolog azonban úgy történt, hogy egy lelkes ifjú joghallgató Kállay, a szomszédos egyetemi kör padlásáról a kör zászlójával kiment a fedélzetre és azon vakmerő bátorrággal végig haladva a kir. tábla épület tetejére lépett és annak homlokzatára feltűzte a gyászlógót. És a

szédítő magasban újra visszaszállt a Redhay ház tetejére és a padlás ablakán keresztül eltűnt. A zászló azonban nem sokáig lengett a kir. tábla helyisége fölött, mert a mint illetékes helyen megtudták a merényletet, — azonnal eltávolították a nemzeti gyász jelvényét.

Felhívás előfizetésre.

Az új évnegyed beállításával az előfizetések megújítására hívjuk fel tisztelt olvasóinkat.

A nagy események és az egész nemzet mély gyászba nem engedi, hogy hosszabban foglalkozunk a jövő évnegyedben közlendő érdekes közleményeinkkel, — csupán arra kérjük olvasóinkat, hogy ujtassák meg pontosan az előfizetést, nehogy éppen most okozzon a késedelmezés zavart a kiadó-hivatalban.

Előfizetési ár:

Egész évre 16 frt.
Félévre 8 frt.
Negyed évre 4 frt.
Egy óra 1 frt 50 kr.

Az „ELLENZÉK”
kiadóhivatala.

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, április 2.

— **Kossuth Ferenc és Lajos Tivadar** a következő nyilatkozat közlésére kérte föl a lapokat:

A részvét és kegyelet oly megható arányban nyilvánultak mély gyászunkban, hogy emléket óhajtanak hagyni mindazoknak, kik a mi fájdalmunkat az ő fájdalmunknak tekintették. Elhatároztuk tehát, hogy a nemzet szeretetét tolmácsoló koszorúk virágait és leveleit szétosztjuk. Kossuth Ferenc, Kossuth Lajos Tivadar.

— **Kossuth-gyászünnep New-Yorkban.** Egy new-yorki kábeltávírt szeriat tegnap vasárnap, Kossuth temetése napján a new-yorki polgármester vezetésével és az állami gouvérneur asszisztálása mellett Kossuth gyászünnep lesz, az amerikai magyar egyesületek és lövésztársulatok körmeneteivel. A városházán a new-yorki polgármester emlékbeszédet mond Kossuthról.

— **Éjjeli látogatás.** Kossuth ravatalát tegnap 12 óráig tekinthette meg a közönség. Sokan jöttek el tegnap, a múzeum előtti térség és a múzeum környéke feketélt a közönség tiszteletétől. Mindenki látni akarta még egyszer Kossuth ravatalát, mindenki el akart bucsuzni a koporsóban fekvő nagy halottól, mielőtt végleg elválnának tőle. De az összegyűlt közönség nem részesülhetett az ő nagy számában e nagy szerenosságban. Mert a mint elűtötte az óra az éjfélt, bezárultak a múzeum oszlopcsarnokának ajtajai; Kossuth ravatala nem volt látható. Mély meghatottsággal oszlott szét a nagy közönség, halk, lázas moraja belevegylt az éj esendjébe, miként ha egymásnak modottak volna részvétet az elvesztett nagy halottért. És ime szombaton éjfélkor elbucustak Kossuth Lajos ravatalától, tegnap pedig elbucustak Kossuth Lajos halt tetemeitől örök.

— **A koporsó szalagjai.** A koporsó két oldalán levő szalagot a következők vitték: Bárd Podmaniczky Frigyes, Boncz Miklós, Kobak István, Darányi Ignác Sréter Alfréd, Gajári Ödön, dr. Krajcsik Ferenc dr. Mandel Pál, dr. Münich Aurél, Chorin Ferenc, br. Perényi Zsigmond, Péchy Tamás, Tibád Antal, László Mihály, Förster Ottó, dr. Ragályi Lajos, gr. Apponyi Albert, Horánszky Nándor, Bánó József, gr. Esterházy Miklós, Nedeckzy Jenő, Polonyi Géza, Gerlóczy Károly Gullner József, Krausz Lajos, Del Medice Ágoston, Légrádi Károly, Hegedűs Ferenc, Csikváry Jákó, Thék András, Fülöp Károly.

— **Székely nők koszorúja.** Az Udvarhelymegyei székely nők Ugron Jánosné kezdeményezésére folytatn a Kossuth Lajosné ravatalára gyönyörű koszorút küldtek. Tudtunkal az az első koszorú a székely vármegyékből.

— **Gyásziintenzitást.** A nagy-utcai iax. templomban holnap, kedden, f. h. 3 d. u. 5 órakor gyásziintenzitást lesz, mely alkalommal dr. Eisler Mátyás főrabbi emlékbeszédet fog mondani Kossuth Lajosról.

— **Uj Kossuth-nóta.** A budapesti napilapok ma egy rövid hangulatos Kossuth-nótát közölnek, mely a székely bérczek közlül került ki. A nótát Sebesi Samu hírlapíró írta és küldte volt el a székelyeknek, — nem is gyanítva, hogy az oának szárnyára kelve — a lapok útján járja be az országot. Hozzáuk is onnan jutott vissza és így hangzik:

Kossuth Lajos magyar népe,
Talpig gyászba, feketébe
A hazája: bus temető,
Hulló könnye: zápor eső.

Ne sirj, ne sirj hű nemzete,
Kossuth Lajos azt üzenie:
Ha majd útni fog az óra,
Megnyílik a koporsója.

— **Az ev. ref. egyházkerületi közgyűlés** szombatán fejte tanácskozásait. E napon mindössze annyi fontos történet, hogy az egyházkerületi lelkész fiuk ré-

szére egy árvaház alapítása határozottatott el. Vasárnap volt a lelkész avatás, melyen 24 ifju lelkészt bocsátottak ki ünnepélyesen a lelképástorkodásra.

— **Emlékbeszéd.** Dr. Groisz Gusztáv emlékbeszéde a közlendő halmazza miatt kimaradt, holnap azonban egész terjedelmében közölni fogjuk.

— **Röder testvérek.** Színházba járó közönségünknek bizonyára emlékeztetőben, van még a Röder testvérek ama négy bájos fiatal leány hangversenye, a kik tavaly egyetlen-egyszer játsztak színházunkban. Azóta bejárták a kontinens legnagyobb részét. Holnap viszont látjuk őket. — **Érdekes és gazdag** programmalépnek fel. — A hangverseny programja következő:

I. Rheinberger zongora-hangversenye (Esdur). II. Davidoff orosz ábránd. (Gordonka-solo). III. a) Swendens, románca. b) Hubay, csárda jelenet. IV. Brahms, zongora hangverseny. (G.-moll).

— **Az E. M. K. E.** és a kolozsvári márc. 15-ki állandó bizottság tagja, Horváth Gyula orsz. képviselő alelnök vezetése alatt együttesen jelentek meg küldöttségileg Kossuth Lajos temetésén. Gyepárból van az E. M. K. E. óriás koszorúja cseralapon. A márc. 15-ki állandó bizottság pálmalom-bokból készült. Mind kettő a küldöttség helyezi a ravatala. Kossuth Lajos dísztagja lévén az egyesületnek, Kolozsvárról felhozzák az E. M. K. E. ritka pompájú hatalmas lobogóját, melyet Magyarország asszonyai aján-dékoztak az egyesületnek. Gyászfátyol jelezte, hogy a lobogó Kossuth Lajost siratja. Vitelére három polgár vállalkozott.

— **A holttest azonoságának megállapítása.** Ma délután 5 órakor fél-óra elcsárták a közönség elől a nemzeti Múzeum előcsarnokának kapuit. Ekkor történt meg, a holttest azonoságának megállapítása az elhunyt fiainak. Kossuth Ferencnek, Kossuth Lajos Tivadarnek, a hatóság közgeinek és bizalmi férfinak jelenlétében

Márkus József alpolgármester felnyitatta a koporsó két fedelét, mire a jelenlegiek konstátálák, hogy a koporsó nagy hazánkfiának, Kossuth Lajosnak holt tetemei tartalmazza. Az eljárásról a következő jegyzőkönyvet vették fel.

— **Batthyány beteg.** Kossuth Lajos nővére, betegségeán ápolója, őrangyala a magyarok apostolának, ki bátyjának kiült tetemeivel hazajött, Magyarországra, az államtalan átvirasztott éjek és az utóbbi napok izgalmai folytán betegesen fekszik a „Hungária”-a szállodabeli lakásán. Az este oly rosszul lett, hogy ágyba kellett fektetnie. Kossuth hírneves orvosa, dr. Basso nyújtotta neki az első segélyt, de aztán elhívták betegágyához dr. Braun fővárosi orvost is. Az agg urnó állapota elég komoly, de nem aggasztó, bár ő maga is csak azt hajtja egyre: — Adjatok egy párnyi helyet bátyám sirhalmá alatt nekem is.

— **Magyar turisták Konstantinápolyban.** Napokban valóságos kis magyar ünnep volt Konstantinápolyban. Mint egy ottani távirat jelenti, az Aurora görzősön hatvan magyar turista érkezett oda. Daezra, hogy külön fogadtatást nem terveztek, a konstantinápolyi magyar kolónia sok tagja külön-hajón indult a honfátású távölzökre. A magyarok a nyílt tengeren távölzöltek egymást s aztán együtt indultak a török fővárosba.

— **Herceg Lobkovits Rudolf** budapesti hadtestparancsnok a következő napiparancsot adta ki:

Az I. Károly román király nevét viselő os. és kir. 6-ik számú gyalogezred parancsnokságának

Budapestben.

Megparancsoltam, hogy Kossuth Lajos ur temetésén senki, sem mint szemlélő, sem mint résztvevő meg ne jelenjen.

Lobkovits, s. k.

Tegnapelőtt a parancs felolvasása után tudatták a legényeggyel, hogy esteli hat órától ma reggel hat óráig csak külön engedelem alapján szabad a kaszárnyából távozni. A rendelet még jobban elkésztette a kaszárnya lakosságát, különösen azokat a tiszteket és önkénteseket, akik künn laknak, de már három nap óta éjszaka is a kaszárnyában kell maradniok, ahol még ágyat sem kapnak.

Tegnap az egész helyőrség indulásra készen volt, Felsenbaum huszárezredes már nagypénteken kiszedette az Uj épületben elhelyezett ágyukból a vak töltést és kartácsos-al helyettesítette.

Tegnap reggel nyolcz órakor az egész helyőrség szemlélőre vonult ki a Vörösmarty. A visszatérő zenekarok zenéjét a közönség mindentűtt megabozogelta.

— **Kossuth és Jelencsics.** Zág-rábból távirják a következő épületet dolgot: Tegnap délután egyetemi hallgatók és polgárok gyűlést tartottak, melyen indítványozták, hogy abban az órában, mikor Budapestben megindul a gyászmenet, Zág-rabbán megküzorúzzák a Jelencsics-szobrot.

— **A kikat a múzeumból temettek.** Most, Kossuth temetése alkalmából nem érdektelen fölemlíteni, hogy 1861-től kezdve kiket temettek a múzeumból, a hova most néprándorlás folyik. Az első nagy halott Pelóczy László volt, a miskolci követ. A második gr. Teleki László, a kit nagy pompával temettek el. A harmadik Dósa Elek, Marosvásárhely követe, a ki 1866-b-n halt meg. Tehát Kossuthot megelőzőleg csak három politikai halottnak volt ott ravatala s Kossuthal összesen elgynek, a hányat az akadémiából temettek el. Az akadémiából Deák

Ferenccet, Arany Jánost, gróf Andrássy Gyulát és Trefort Á. o. ont vitték az örök ünnegalom helyére. Különös véletlene a sorunk, hogy a kikat a múzeumból eltemetettek, mind protestánsok voltak, ellentétben az akadémiá halottjaival, a kik — Arany Jánost kivéve — a katolikus egyházhoz tartoztak.

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” eredeti távirata.)

Tisztelegés a Kossuth-fiuknál.

Budapest, márc. 30.

Tegnap az esti órákban tiszteltelt a függetlenségi párt Justh Gyula elnök vezetésével Kossuth Lajos fiaitál.

Justh úgy távölzölte őket, mint akik küzdeni fognak Magyarország önállósága és függetlensége érdekében.

Kossuth Ferencz vázolta atyjuk és saját szenvedéseiket, arra kérte a küldöttséget, hogy a jelen pillanatban ne beszéljenek politikáról.

Atyjuk végrendeletét nem hagyott és ezért hozták haza. Nyujtsen mindenki kezét sirja felett.

Viharos éljénzés követte szavait, melynek csilapultával Kossuth Lajos Tivadar mondott néhány szót.

A debreczeniek küldöttségét Thaly Kálmán vezette, kérve, hogy látogassák meg az atyjuk elhunytán kesergő debreczenieket. Kossuth Ferencz válaszolt a küldöttségnek.

Kifejezte, hogy mindig megdobban a szíve, valahányszor Debreczenre gondolt, hol mint kis gyermek volt s hova mint férfi vágyik vissza.

Debreczeni látogatása előtt ismeretlen körülményektől függ.

Addig is, míg köztük megjelenhetne, a legizgalmasabb tiszteletét küldi a debreczenieknek.

Ezután Lajos Tivadar válaszolt még, — mondván, atyánk emlékéhez úgy leszünk méltók, ha Magyarország önállóságáért függetlenségéért nem szűnünk meg küzdeni.

Szavait viharos éljénzés követte. Ezután a monokiak és az öreg honvédek tisztelegtek a Kossuth fiuknál.

Az öreg honvédek előtt Ferencz felemeltette, hogy atyjuk mindig föliteneknek nevezte őket.

Beszéde annyira megragadta az öregeket, hogy sirva mondogatták: „Olyan, mint atya.”

Az Eötvös-párt szintén tisztelt. A Kossuth-fiuk hasonló melegséggel válaszoltak.

Budapest, ápril. 2.

d. u. 4 óra.

A fővárosi vigadóban a Kossuth fiuk ma délelőtt 9 órától délután 1 óráig fogadtak.

Tömérdek küldöttség jelentkezett náluk. A terem impozáns volt. Az egész gyászsza volt díszítve.

Megragadó látvány volt az ezer gyászruhás magyar néből álló küldöttség kik ek Kossuth Ferencz a következőket mondá:

Magyar nőnek születni magasztos dolog. A magyar nő ott áll a bölcsőnk előtt. Kézét nyújtja az oltár előtt.

Nagybánya sz. kir. város küldöttsége tisztelgésénél azt felelte:

„Köszönöm részvétüket annál inkább, mert kerülettük Wekerle képviseli.

En ugyan nem tudom. Wekerle a nagy nemzeti gyászban részt vesz-e, de hiszem, hogy mint magyar ember, velünk együtt érez.

A Kossuth fiuk mindeniknek maguk tűnik fel a koszorúk leveleit.

Ebben segédkeznek az ott levő képviselők.

Érdekes volt, hogy midőn a hölgyek menete a „Kossuth utca” sarkán találkoztak a gyakorlatra menő katonasággal, a tisztek „állj!” vezényeltek, míg a menst elhaladt.

A vigadó előtt több ezer magán egyén várt a fogadásra de nem fogadták.

Kossuth Ferencz a kolozsváriakhoz.

Budapest, ápril. 2.

Kossuth Ferencz a kolozsvári függetlenségi küldöttségnek ezt felelte: Igen! köszönöm részvétüket, a mi óhajtaunk is az, hogy atyánkat minden magyar sirathassa. Megvagyok gyászolva, hogy önök is szívvel-őszintén siratják.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadólapajtáldomc:

MAGYARY MIHÁLY.

H i r d e t é s e k.

Eladó magán házas telek,
3 szoba, konyha, éléskamara,
pincze, padlás,
jó ivóvizet kúttal ellátva.

Értekezhetni:

Óvár, Bástya-utca 5. szám alatt.

344. (1-1)

A jövő papírja

— par excellence —

a különös előnyökkel felruházott
BUDAPEST-BELVÁROSI
takarékpénztár-részevény,

melyre nézve meglegő adatokat közlünk, minek folytán a
különösen emelkedőképes árfolyam

A N O M Á L I Á N A K

és a részvény mint elsőrangú befektetés tűnik fel.

Mindennemű könnyítés és kedvezmény
az arra nézve tényleges vételnél (vagy foglaló mellett), ju-
talék mellett (csak 10 kr. darabonként courtage nélkül) —
letét mellett mostani megbízásoknál (a míg a mostani ala-
csony árfolyam fennáll)!!

A „Magyar Tőzsdei Közlöny”
bankháza Budapest, váci-u. 18.

Távíratcím: Bőrszobák Budapest. 337. (2-2)

Hazánk legkedveltebb savanyuvize

MOHAI

ÁGNES

FORRÁS

Kittinó szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál.

Gazdag szénvastartalmu. — A bornak színét nem változtatja. — Természetes
ízét kellemessé teszi.

a miért is a vendéglős uraknak keverékül „Spritzer” előnyös szolgálatot tesz.

Ujabbban a homokos talajban termelt savanykás borokhoz kiváló előnyösnek
bizonyult az Ágnes-forrás savanyuvize.

Ujabb orvosi bizonylatok az Ágnes-forrásról Mohán.

A mohai Ágnes-forrás vizét hosszú évek során át rendelem s jó szolgálatot tesz
a gyomorhurut, a vékony belek hurutos állapota, hólyaghurut és torokhurut eseteiben.
Budapest, 1892. március hav.

Dr. Kélli Károly.

ny. r. egyet. tanár.

Kötelességemnek tartom értesíteni, hogy a lefolyt kolera-járvány alatt mohai
Ágnes-forrását kitűnő sikerrel rendeltem. A gyomor és bél működését rendkívül hatáto-
san támogatja, a nélkül, hogy mint a többi savanyuvizek nagy része korgást és hasmenést okozna.
Örömmel konstatálhattam, hogy nemcsak a hazai, hanem a külföldi ásványvizek között is
legelső helyen áll.

Budapest, 1892. november 17.

Dr. Glaser Marcel.

A mohai Ágnes-forrás vizét, mint a természet által adott egyik megbecsülhetlen
kincsét, a legnagyobb mérvben szoktam orvosi gyakorlatomban betegeimnek ajánlani; a kórvajalat,
melyeknél ezen vizet adom, heveny és idült gyomorhurut, az eredmény minden esetben kielégítő.
Adják Isten, hogy a külföldi hasznosítókra alkalmazott vizeket teljesen kiszorítsa hazánk
ásványviz-forgalmából.

N. Szalonta, 1892. október 20.

Járás és Biharm. t. b. főorvosa.

A kolera-megbetegedés ellen präservatív gyógyszernek bizonyult.

Friss töltésben az ország minden gyógyszer-tárában,
fűszerkereskedésében és vendéglőjében kapható.Országos
főraktár

Édeskuty L.

BUDAPEST, Erzsébet-tér 8. sz.

cs. és kir. és
szerb kir. udv.
ásványviz-
szállítónál.

257. (2-12)

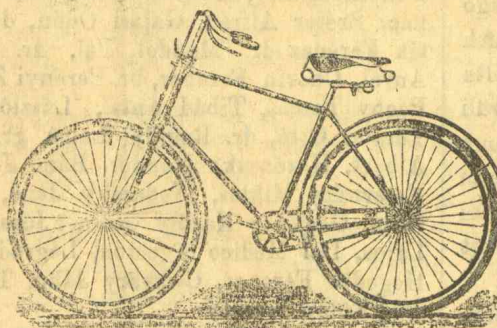
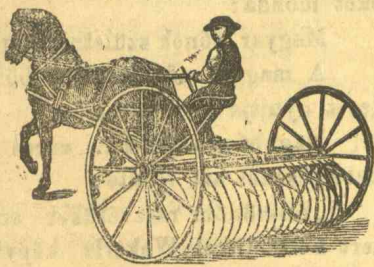
Legjobb
gazdasági-, virág-
és
veteménymagvak
kaphatók

Tauffer Ferencz utóda

magkereskedésében, Kolozsvárt, belközép-utca 6. sz.

Állandó nagy raktár mindenféle
műtrágyákból, új gabona-
zsákok, gazdasági gépek
és eszközök.

Továbbá eredeti angol bicyk-
lik és írógépek
a legolcsóbb gyári árakon.

250. (11-1)

ELADÓ

a Külmonostor-, illetve Zsák-utca felőli
részben

4 házhelynek való üres telek.

I. területe . . . = 325-60 négyzet méter. = 227-80 négyzet öf.
II. „ . . . = 697-24 „ . . . = 193-07 „ „
III. „ . . . = 786-90 „ . . . = 218-06 „ „
IV. „ . . . = 1542 „ . . . = 428-30 „ „

Ezek közül egyik szeg'etháznak való.

Értekezhetni és tervet megtekinthetni: **Kolozsvárt,**
Hidelvei Uj-utca 9. a. sz. a. és Horváth Lajos építész
urnál Szénatér-utca 4. sz. a. 328. (2-3)

!!! UJ ÜZLET !!!

SÁRGA GERGELY

fehérenmü-, vászon- és férfi-divat raktára

Belhid-utca 12. (Erdődy-ház.)

Van szerencsém a n. é. közönség becses figyelmét felhívni,
hogy a mai kor igényeinek megfelelő

FEHÉRENMÜ, VÁSZON ÉS FÉRFI DIVATÜZLETET
nyitottam

és azt a legjobb minőségű árukkal dusan berendeztem.

Raktáromban mindennemű Rumburgi, Hollandi, Irlandi,
Creász vásznak, Sifon, Creton és Vossertuch, kész női és
férfi-ingek és más kész fehérenmüek, nagy választékban leg-
jobb férfi kalapok, esernyők, nyakkendők, zsebkendők, gal-
lér és kiegészítők.

Elvállalok mindennemű Női és férfi-kelengyék gyors és
pontos előállítását. — Viáéki megrendelések gyorsan és pon-
tosan eszközöztetnek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

343. (2-3) Kiváló tiszteltetl SÁRGA GERGELY.

Belhid-utca 12. sz. (Erdődy-ház.)

A legkitűnőbb ásványvizek anyaföldjének
a székelvöldnek kincses termékei

„RÉPÁTI”

legtisztább égvényes gyógy-savanyuviz,

mely páratlanul szorosan vegyi összetétel és rendkívül dús, főleg bőségt szén-
tartalma folytán, ritkítja pártját a kontinensen.

Első rangu gyógyital

különösen emésztési és vizeleti nehézségeknél, vese és gyomorbetegségeknél, gyulad-
ások és közhvényes bántalmaknál; mely betegségek ellen a „Répáti” ásványviz
használatát megbecsülhetetlen értékű a legmesszebb menő figyelemre méltó.

Legfelsőesébb ízű, legegészségesebb borviz,

mely tekintetben is a „Répáti” ásványviz mellett, a forgalomban levő ásványvizek
legtöbbjöl határozottan elötrőlnek.

A „Répáti” ásványvizet mint ritka természeti kincsét tehát, úgy is mint a
belsőszervezet betegségei ellen legkegyelmesebb, leghatásosabb s egyszerűsággal legol-
csóbb gyógyító szert, úgy is mint páratlan élvezeti italt (igen jó orvosi bi-
zonylatok), valamint a gyakorlatból merített magántapasztalatok alapján minden
előítudatos elfogulatlan lónak rendes használatára a legmelegebben — feltétle-
sen ajánlom.

Mindig friss töltésben kapható Kolozsvárt: **Misselbacher,**
Herczeg Albert, Könyv és Hirschfeld Sándor uraknál, a gyógyszer-
tárakban és minden nevezetesebb vendéglőben.

Kiváló tiszteltetl

a „Répáti” gyógyforrás kezelője:

GYÖRGY JÓZSEF,

Kérdi-Vásárhelyi (Háromszék-megye.)

53. (5-46)

!! Megérkeztek !!

legujabb párizsi ujdonságok ruhakelmékben, napernyőkben, diszekben stb. stb.

UJDONSÁGOK: kabátok, vállgallérok, mantillok és köpenyekben.

— A végeladásból visszamaradt cikkek árjegyzéke: —

Tiszta gyapju kelmék:

110 cméter széles,	ezelőtt	1 frt 60 kr.,	most 75 kr.
110 „ „	„	1 frt 40 kr.,	65 kr.
100 „ „	„	1 frt 25 kr.,	60 kr.
100 „ „	„	1 frt 10 kr.,	48 kr.
Gyapju voileok	„	1 frt — kr.,	55 kr.
„ „	„	1 frt 10 kr.,	60 kr.

Tunis függöny	párja	2 frt 40 kr.
Marokkó	„	2 frt 60 kr.
Ágy garnitúrák	3 darab	7 frt 50 kr.
Vászon, Zefírek	métere	— frt 25 kr.
Kretonok	„	— frt 25 kr.
Napernyők	1 frt 50 krtól 4 frt 50 krig,	minden színben.
Gallérok	3 frt 50 krtól 8 frt — krig,	„
Cáppek	8 frt — krtól 14 frtig,	feketék.

RENDES SZIDORNÁL, ezelőtt GAJZÁGÓ ISTVÁN.

Alapítva 1862-ben.

317. [5-10]